

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм»

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНИ»**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Туризм»
Спеціальність 242 Туризм і рекреація
Галузь знань 24 Сфера обслуговування
Освітня кваліфікація: Фаховий молодший бакалавр з туризму

Затверджено на засіданні циклової комісії професійної
та практичної підготовки спеціальність «Туризм»
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Історія України
Викладач (-і)	Будз Галина Іванівна
Контактний телефон викладача	0976022376
E-mail викладача	halyna.budz@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	згідно розкладу

2. Анотація до навчальної дисципліни

«Історія України» - це комплексна дисципліна, представлена системою знань, які відображають основні події і явища, розуміння історії як безперервного процесу її пізнання, в якому сплелися закономірності і суперечності, геополітичне положення і ментальність народу, геніальні прозріння й помилки його вождів, впливи близьких і далеких сусідів – усе те, що вважають історичною долею народу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: вивчення виникнення й розвитку людського суспільства на всіх українських землях з найдавніших часів до сьогодення. Аналіз розвитку суспільно-економічних формацій на українській території, продуктивних сил, способів виробництва і виробничих відносин між людьми в кожний конкретний період. Вивчення героїчної боротьби українського народу за утвердження і розбудову на своїй землі незалежної держави (політичні інститути, культуру, мораль, право, звичаї, побут народу, визначення ролі та місця його історичних діячів).

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є: сприяти розвитку особистості, яка володіє ключовими і предметними компетентностями, усвідомлює власну національну ідентичність, має патріотичний світогляд, займає активну громадянську позицію, розуміє виклики глобалізованого світу і здатна реагувати на динаміку суспільних завдань через засвоєння й осмислення історичних явищ і процесів, що стосуються національних інтересів України та її місця у світовій історії.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- Формування історичного мислення, наукового світогляду;
- Набуття навичок науково-історичного аналізу;
- Виявлення логіки та об'єктивних закономірностей історичного процесу;
- Виховання високого рівня культури, громадянської відповідальності, національної

гідності, патріотизму.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання:

РН 1. Знати свої права як члена суспільства, розуміти цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 5. Пояснювати суспільні пріоритети щодо охорони туристично-рекреаційних ресурсів України та збереження довкілля під час виконання професійних обов'язків.

РН 13. Здійснювати пошук, оброблення й аналізування інформації з різних джерел у професійній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	28
семінарські заняття	40
самостійна робота	22

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
4	242 Туризм і рекреація	2	нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема	лекції	семінарські заняття	самостійна робота
Тема 1. Вступ. Стародавня історія України	2	2	2

Тема 2. Утворення і розвиток Київської держави. Королівство Руське	2	2	2
Тема 3. Українські землі у другій половині XIV – першій половині XVII ст.	2	2	2
Тема 4. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. Утворення козацько-гетьманської держави	2	2	2
Тема 5. Політичний та соціально-економічний розвиток України у другій половині XVII–XVIII ст.	2	2	2
Тема 6. Українські землі під владою Російської та Австрійської імперій наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.	2	2	2
Тема 7. Українські землі під владою Російської імперії та Австро-Угорщини у другій половині XIX ст.	2	2	2
Тема 8. Україна 1900–1917 рр.	2	2	0
Тема 9. Українська державність в 1917–1921 рр.	2	2	2
Тема 10. Радянська Україна в 1921–1939 рр.	2	2	0
Тема 11. Західноукраїнські землі в 1919–1939 рр.	2	2	2
Тема 12. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.)	0	2	0
Тема 13. Україна в повосенний період (1945 р. – на початку 1950-х рр.)	2	2	2
Тема 14. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.)	0	2	0
Тема 15. Україна в період загострення кризи радянської системи (1964–1985 рр.)	2	4	2
Тема 16. Україна на шляху до відновлення незалежності (1985–1991 рр.)	0	4	0
Тема 17. Україна в сучасному світі	2	4	0

ЗАГ.:	28	40	22
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 45 балів, Контрольна робота – 40 балів; Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 5 балів.		
Вимоги до письмової роботи	Письмова контрольна робота (далі - КР) – 40 балів (передбачено дві КР по 20 балів). Терміни написання: на 10 занятті та на 15 занятті. Самостійна домашня робота – 5 балів.		
Семінарські заняття	Максимальна оцінка – 45 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань		
Підсумковий контроль	Форма контролю – залік. Форма здачі – комбінована (усна, письмова).		
7. Політика навчальної дисципліни			
<p>11. <i>Письмові роботи</i> виконуються відповідно до тематики лекцій, зазначених у силабусі.</p> <p>2. <i>Академічна доброчесність</i>. Викладання навчальної дисципліни та взаємодія із здобувачем освіти ґрунтуються на основі положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів освіти та педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p>3. <i>Відвідування занять</i>. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).</p> <p>Порядок та організація контролю знань здобувачів фахової передвищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу у Відокремленому структурному підрозділі</p>			

«Івано-Франківський фаховий коледж Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», введеного в дію наказом ректора від 13 жовтня 2023 р № 830.
<https://ifk.pnu.edu.ua/polozhennia/> Про введення в дію положень Відокремленого структурного підрозділу .pdf

4. *Неформальна освіта.* Результати неформальної освіти зраховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»
<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бурнейко І. О., Хлібовська Г. М., Крижановська М. Є., Наумчук О. В. Історія України. Рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2018. - 256 с. URL: <https://shkola.in.ua/2270-istoriia-ukrainy-10-klas-burneiko-2018.html>
2. Власов В. С., Кульчицький С. В. Історія України (профільний рівень) : підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2018. 304 с. URL: <https://shkola.in.ua/1748-istoriia-ukrainy-10-klas-vlasov-2018-prof.html>
3. Власов В. С., Кульчицький С. В. Історія України (рівень стандарту) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2019. 256 с. URL: <https://shkola.in.ua/1791-istoriia-ukrainy-11-klas-vlasov-2019-stand.html>
4. Герасимов Т. Ю., Пономаренко А. Б., Сідлецька Т. І. Історія та культура України. Частина І. Електронний навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2025. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2025/Gerasymov_P1_2025_207.pdf
5. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України (рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти / Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 240 с. URL: <https://shkola.in.ua/1750-istoriia-ukrainy-10-klas-hisem-2018.html>
6. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України (профільний рівень) : підруч. для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 256 с. URL: <https://shkola.in.ua/1785-istoriia-ukrainy-11-klas-hisem-2019-prof.html>
7. Даниленко В., Смольницька М. Історія України: рівень стандарту: підручник для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: Генеза, 2019. 224 с. URL: <https://shkola.in.ua/1784-istoriia-ukrainy-11-klas-danylenko-2019.html>
8. Охредько О., Майорський В., Коломєєць Л. Історія України. Навчальний посібник Київ: Центр громадянської просвіти «Альменда», 2024. 70 с. URL: <https://almenda.org/wp-content/uploads/2024/08/istoriya-ukrayiny-navchalnyy-posibnyk-almenda.pdf>
9. Пометун О.І., Гупан Н.М. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / Київ: УОВЦ «Оріон», 2018. 256 с. URL: <https://shkola.in.ua/2269-istoriia-ukrainy-10-klas-pometun-2018.html>
10. Сорочинська Н. М., Гісем О. О Історія України [рівень стандарту]: підручник для 10 кл. закл. загальн. серед. освіти. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2018. 256 с. URL: <https://shkola.in.ua/2268-istoriia-ukrainy-10-klas-sorochynska-2018.html>
11. Сорочинська Н. М., Гісем О. О Історія України [рівень стандарту]: підручник для 11 кл. закл. загальн. серед. освіти. Тернопіль: Навчальна книга, Богдан, 2019. 240 с. URL: <https://shkola.in.ua/1790-istoriia-ukrainy-11-klas-sorochynska-2019.html>
12. Струкевич О. К. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. загальн. середн. освіти. Київ: Грамота, 2018. 240 с. URL: <https://shkola.in.ua/1752-istoriia-ukrainy-10-klas-strukevych-2018.html>
13. Струкевич О., Дровозюк С. Історія України (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти / Київ: Грамота, 2019. 240 с. URL: <https://shkola.in.ua/1787-istoriia-ukrainy-11-klas-strukevych-2019.html>
14. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є. Історія України. Рівень стандарту: підручник для 10 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2023. 292 с. URL: <https://shkola.in.ua/3027-istoriia-ukrainy-10-klas-khlibovska.html>

15. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є., Гирич І. Б., Бурнейко І. О. Історія України. Рівень стандарту: підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2019. - 256 с. URL: <https://shkola.in.ua/1788-istoriia-ukrainy-11-klas-khlibovska-2019.html>

Допоміжна:

1. Біла К. Заходи імперської воєнної пропаганди щодо формування в українських губерніях Росії «культу війни» під час Першої світової. Український історичний журнал. 2025. № 2 (581). С. 26-41. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.02.026>
2. Бовгиря А. «Язык козацький»: мова як ознака ідентичності в Гетьманщині (друга половина XVII–XVIII ст.). Український історичний журнал, 2020. №6. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2020.06.045>
3. Бондарчук П. Відродження Української автокефальної православної церкви (1989-1991 рр.). Український історичний журнал. 2024. № 5 (578). С. 121-135. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.05.121>
4. Брехуненко В. «Виняткова успішність» чи зав'язь майбутніх потрясінь? Укотре про баланс здобутків і втрат української еліти на Люблінському сеймі 1569 р. Український історичний журнал. 2025. № 3 (582). С. 176-190. <https://doi.org/10.15407/uhj2025.03.176>
5. Войтович Н. Становище жінки-селянки на Галичині в роки Першої світової війни (на основі аналізу шлюбно-сімейної сфери). Український історичний журнал. 2024. № 4 (577). С. 84-98. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.04.084>
6. Возний І. Захист культурної спадщини України в контексті російсько-української війни. Український історичний журнал. 2025. № 1 (580). С. 96-120. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.01.096>
7. Гедьо А., Іванюк О. Культуроцид у контексті російської колонізації Криму: свідчення мандрівників першої половини XIX ст. Український історичний журнал. 2025. № 3 (582). С. 122-136. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.03.122>
8. Гладун О., Левчук Н., Воловина О. Ще раз про кількість втрат унаслідок Голодомору: експертна оцінка. Український історичний журнал. 2023. № 5 (572). С. 93-118. <https://doi.org/10.15407/uhj2023.05.093>
9. Грицюк В., Лисенко О., Пастушенко Т. Друга світова в контексті російсько-української війни: основні наративи й перспективи дослідження. Український історичний журнал. 2024. № 4 (577). С. 5—23. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.04.005>
10. Гулевич В. Литовсько-ординські відносини в першій половині XIV ст., або Ще раз про посольство князя Коріата Гедиміновича до хана Джанібека 1348 р. Український історичний журнал. 2023. № 4 (571). С. 125-165. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.04.125>
11. Даниленко В., Коцур В. Українська незалежність як історична неминучість. Український історичний журнал, 2021. №4. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2021.04.004>
12. Данилиха Н. Політичні мотиви та наслідки переселення українців із Польщі в УРСР у 1944–1950-х рр. (на матеріалах західноукраїнських областей). Український історичний журнал. – 2021. – №3. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2021.03.103>
13. Зема В. Володимирове хрещення та агіографія: між легендою й історіографією. Український історичний журнал, 2025. № 2 (581). С. 5–25. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.02.005>
14. Зуляк І., Сегеда С. Окупаційна політика російської влади в генерал-губернаторстві Галичина в 1914 р. (на прикладі Тернопільської губернії). Український історичний журнал. – 2022. – №1. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.01.048>
15. Калішук О. Волинська трагедія в контексті геноцидних студій. Український історичний журнал. 2025. № 1 (580). С. 225-238. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.01.225>
16. Ковальков О., Городня Н. Ставлення населення УРСР до введення радянських військ в Афганістан. Український історичний журнал, 2021. №4. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2021.04.080>
17. Когут А. Передвісники операції «Захід»: депортації 1944–1946 рр. Український історичний журнал, 2020. №3 DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2020.03.040>
18. Литвин М. Воєнно-політична експансія більшовицької Росії на західні землі України в 1919–1923 рр. Український історичний журнал, 2022. №5. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.05.004>
19. Надтока Г., Горпинченко І. Ватикан у його ставленні до російсько-української війни: історичне підґрунтя та сучасність. Український історичний журнал. 2025. № 4 (583). С. 5-21. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.04.005>
20. Орлик С. Мародерство, грабежі, розбій російських окупаційних військ на Східній Галичині й Північній Буковині в роки Першої світової війни. Український історичний журнал, 2022. №2. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.02.004>

21. Павленко С. Питання продовольчої кризи та проблема Голодомору в УСРР очима японських дипломатів. Український історичний журнал. 2025. № 1 (580). С. 65-79. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.01.065>
22. Реєнт О., Денисенко Г. Культурна спадщина України в умовах російськоукраїнської війни: виклики та наслідки збройної агресії. Український історичний журнал. 2024. № 6 (579). С. 44-65. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.06.044>
23. Слободянюк М. Українські й російські наративи історії ОУН та УПА. Український історичний журнал. 2023. № 6 (573). С. 235-252. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.06.235>
24. Старченко Н. Законодавчі ініціативи кінця XVI — початку XVII ст. в Речі Посполитій як зміцнення монополії на легітимне насильство. Український історичний журнал. 2024. № 2 (575). С. 56-76. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.02.056>
25. Старченко Н. Складні шляхи ранньомодерного українського націєтворення, або Кілька зауваг до звичної схеми історії України. Український історичний журнал. 2025. № 3 (582). С. 191-218. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.03.191>
26. Степанков Валерій, Степанков Віталій. Б. Хмельницький vs М. Кривоніс: суперництво за булаву чи конфронтація поглядів на характер і мету революційної боротьби 1648 р.? Український історичний журнал. 2023. № 5 (572). С. 184-207. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.05.184>
27. Тинченко Я. Переслідування радянськими каральними органами прихильників незалежності України в 1920—1923 рр. Український історичний журнал. 2024. № 5 (578). С. 78—101. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.05.078>
28. Филь О., Хойнацька Л. Мародерство як спосіб ведення війни Російською Федерацією проти України та мотиваційний чинник російських військовослужбовців. Український історичний журнал. – 2022. – №4. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2022.04.129>
29. Чухліб Т. Уживання назви «Україна» в міжнародних угодах Війська Запорозького зі Швецією, Туреччиною та Кримом (1710—1712 рр.). Український історичний журнал. 2024. № 1 (574). С. 57-77. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.01.057>
30. Шаповал Ю., Славескі Ф. Голод 1946-1947 рр. в Українській РСР: місія Л. Кагановича. Український історичний журнал. 2025. № 2 (581). С. 42-59. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.02.042>
31. Якимович Б. Апологія деяких сучасних краєзнавців про початки українського друкарства. Український історичний журнал, 2021. №3. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2021.03.182>
32. Яремчук В. Польща / поляки в українській історії: образи українського радянського історієписання. Український історичний журнал. 2025. № 3 (582). С. 137-161. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2025.03.137>

Основні нормативно-правові документи:

1. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. URL: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату>

8.1. Інформаційні ресурси для вивчення курсу

1. <http://lib.pnu.edu.ua/> (репозитарій ПНУ)
2. <https://portfel.info/pidruchnyky/> (підручники онлайн)
3. <http://history.org.ua/uk> (Інститут історії України)
4. <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116> (Бібліотека Вернадського)
5. <https://diasporiana.org.ua/> (Діаспоріана – бібліотека книг української діаспори)
6. <https://uahistory.co/pidruchniki/ukraine-history.php#!> (Підручники з історії онлайн)
7. <https://ilearn.org.ua/#exerciser> (Тренажер ЗНО)
2. <https://www.istpravda.com.ua/> (Історична правда)
3. <https://uinp.gov.ua/> (Український інститут національної пам'яті.)
4. <http://likbez.org.ua/ua/information-source> (Історичний фронт)
5. <http://histography.io/> (Histography: повна хронологія від великого вибуху до сучасності)
6. <https://www.historypin.org/en/> (Historypin: найбільший віртуальний музей)
7. <http://www.cossackdom.com/indexu.html> (Козацтво XV-XXI ст.)
8. https://znohistory.ed-era.com/?fbclid=IwAR00DUaKkj_azpZU7NcTp_2KqXWSDwgg4cAXhAD6xpl8aX07X1a7H00YhPQ (повний курс з історії України для підготовки до ЗНО)
9. <https://cdvr.org.ua/> (Центр досліджень визвольного руху)
10. <https://courses.ed-era.com/courses/EdEra/hi102/Hi102/about?fbclid=IwAR1wk1c7gUj8-nVJpm1eyLF2FIon2dZjmOigKq49XRvdz7rRvDo2j5E-JY> (Історія: Зародження української нації)
11. <https://if.edu.ua/about-the-institute/struktura/kafedry/kafedra-istorii-ukraini/s-si-ainmenu-145/167-s-si-58> (Український державний університет імені Михайла Драгоманова. Історичний факультет)
12. <https://szru.gov.ua/history/stories?page=1> Архів Служби Зовнішньої Розвідки України

Викладач:

Галина Будз